# شروع شهور قمری در تقویم کره و مسأله اختلاف تقویم آفاق

(37:37)

**شاگرد۳**: فرمودید تقویم های محلی را کنار نمی‌گذاریم. آیا به اعتبار تقویم محلی الآن عید فطر بقاع مختلف، تفاوت دارند یا نه؟

**استاد**: در آن جایی که طبق تقویم ما برچسب روز یک شنبه دارد، همه آنها می‌توانند [با ما] شریک باشند. خیلی جاها را هم می‌گیرد. من محضر یکی از آقایان هم گفتم؛ بعداً هم باید بررسی شود و ببینیم اگر این تقویم را اجراء کنیم در آینده در خارج چقدر متفاوت می‌شود. نرم‌افزار مُنظور احمد یک بخشی داشت، جالب است، شما می‌توانید خودتان را در هر نقطه زمین فرض بگیرید، به این نرم‌افزار طول و عرض آن نقطه را بگویید، به شما می‌گوید الآن هلال در آسمان به چه صورت است. بعضی از جاها که می‌روید هلال کج است، همین هلالی که کج است در نقطه دیگر زمین به‌صورت کاسه است. می‌گویید یک هلال است، چطور اینجا که آمدم عوض شد؟! بله. یعنی وقتی در جاهای مختلف به هلال نگاه می‌کنید، نحوه هلال تفاوت می‌کند. به جای دیگری می‌روید و نسبت به ناظری که نگاه می‌کند درست برعکس می‌شود. الآن هم منظور من همین است. یک نرم‌افزاری باشد که ببینیم اگر نصف النهار دحوالارض را قرار دادیم و زوال آن را طبق روایت عبدی میزان قرار دادیم و تقویم را سامان دادیم، کجاها به این مشکلی که شما می‌فرمایید برخورد می‌کنیم؟ یعنی کجاها هستند که نمی‌توانند طبق این عمل کنند؟ چرا نمی‌توانند عمل کنند؟ چون ادله اثباتیه‌ای که روز و شب را داخلت می‌دهد، با محیط و افق آنها جور در نمی‌آید. باید ببینیم کجاها است. ساعت و خصوصیاتش را پیدا کنیم تا روشن‌تر بتوانیم تصمیم‌گیری کنیم. فعلاً کلی آن همین است که می‌گوییم در طول آن است.

**شاگرد۳**: اگر رؤیت بعد از نصف النهار مبدء صورت بگیرد، عید او شروع شده است، اما در جای دیگر عید شروع شده، طبق تقویم جهانی که می فرمایید نمی‌توانیم آنجا عید بگیریم.

**استاد**: خب کجا است؟ یک جا مثال بزنید که تقویم این جور است ولی ساعت آن جا این است و نمی‌توانند مراعات کنند. در کلی گویی می‌گویید یک جایی هست که این جور است. چون با ضابطه ای که لحظه اهلال هلال و لحظه مقارنه روشن شد،... . در یک سال پیش ما فقط به محدوده چهار-پنج ساعت رسیدیم. روی کل کره چهار ساعت ای پنج ساعت اختلاف می‌شود که اگر روی دریا باشد که محل ابتلاء نمی‌شود. چون کسی زندگی نمی‌کند. همین است که می‌گوییم باید مشخص کنید.

**شاگرد۳**: خب اگر جزیره‌ای از وسط آب بیرون آمد، چه کار کنیم؟ باید یک معیاری قرار بدهیم. در دو طرف نصف النهار مبدأ دوازده ساعت داریم.

**استاد**: ما می‌گوییم نصف النهار مبدء را که قرار دادیم، زوال آن نصف النهار مبدء با لحظه اهلال هلال ضابطه درست می‌کند برای اینکه بگوییم: الیوم، یعنی بیست و چهار ساعت جهانی با برچسب یک شنبه، برای همه یک شنبه عید فطر است. باید ببینیم کجا است که نمی‌توانند به این عمل کنند.

**شاگرد۳**: اگر اهلال هلال بعد از زوال بود.

**استاد**: اگر اهلال هلال بعد از زوال شد، می‌گوییم یک شنبه تقویم جهانی سی ام ماه مبارک است، نه اول شوال.

**شاگرد۳**: بعضی از بقاع که دوازده ساعت فاصله دارند.

**استاد**: این بعض کجا است؟!

**شاگرد۳**: اهلال هلال صورت گرفته و ایزده ساعت با اینجا فاصله دارد.

**استاد**: بسیار خوب، شما الآن می‌گویی ساعت چند مکه مکرمه است که اهلال هلال شد؟

**شاگرد۳:** ساعت دوازده و نیم است.

**استاد:** دوازده و نیم اهلال هلال شد و دیدند. امروز دیگر نمی‌تواند روز اول ماه باشد. چون بعد از زوال است.

**شاگرد۳:** اما در بقعه ای که ایزده ساعت ای دوازده ساعت فاصله دارد، آن جا اهلال هلال صورت می‌گیرد.

**استاد**: یعنی غروبشان است؟!

**شاگرد۳**: نه، فرمودی اهلال هلال ظاهره سمای است.

**استاد**: تقویم جهانی و تقویم محلی آن چه روزی است؟ کلی گویی نمی‌شود؛ یعنی شما یک جایی را بگویی که ساعت نیم زوال شد، تقویم این نقطه با آن فرق دارد، ساعتش هم فرق دارد، ولی هلالش طوری رؤیت می‌شود که فردا طبق همین مبانی واحد باید روزه بگیرند. شما بگویی کجا است. کلی که می‌گویی ما می‌گوییم طولی را قبول داریم.

**شاگرد۳**: نصف النهار مبدء را صفر قرار می‌دهیم.

**استاد**: نه، ما زوالش را برای چه قرار می‌دهیم؟ اینجا دو بحث است. نصف النهار دحو الارض ضابطه است برای اینکه اگر قبل از زوالش است، می‌گوییم هذا الیوم کلی برای این نصف النهار دحو الارض، یک شنبه امروز اول ماه است. اگر بعد از این نصف النهار است، این یک شنبه نصف النهار دحو الارض، سی ام ماه مبارک است، نه اول شوال. خب الآن که نی را گفتیم اول ماه از چه زمانی شروع می‌شود؟ هذا الیوم من شوال، اما بیست و چهار ساعت از چه زمانی شروع می‌شود؟ دست ما هنوز باز است. دست شما بسته نیست. نه اینکه وقتی گفتیم نصف النهار میزان است، باید صفر را از نصف النهار بگیریم. اینها نباید مخلوط شود. دست شما برای چهار گزینه ای که علامه مجلسی فرمودند باز است.

یعنی الآن نصف النهار دحو الارض مبدأ شد برای تعیین هذا الیوم من شوال ام ال. اما بیست و چهار ساعت روز اول شوال، شروعش از چه زمانی است و پایانش از چه زمانی است؟ شروعش از غروب دیشب

همین افق تا غروب بعدی است؟ یا شروعش از نصف شب تا نصف شب است؟ یا شروعش از طلوع تا طلوع؟ یا از زوال تا زوال؟ دست شما در اینها باز است. هر کدام از اینها فواید مهمی دارد. یعنی این جور نیست که وقتی گفتیم نصف النهار دحوالارض میزان شد، حالا فقط آن صفر باشد! صفر نیست. میتواند ساعت دوازده باشد، اگر نصف شب باشد. اگر طلوع فجر بگیری که وقت زوال حدود هشت ساعت یا هفت ساعت و نیم میشود.

**شاگرد۳**: اگر نصف النهار دحوالارض را صفر مکانی در نظر بگیریم.

**استاد**: درست است، یعنی صفر طول و عرض بلاد.

**شاگرد۳**: اگر صفر مکانی بگیریم آن طرف یازده ساعت داریم؛ الآن بعد از زوال در ساعت دوازده و نیم دیدیم، آن طرف یازده ساعت داریم. اگر ساعت داشته باشیم آن جا اهلال هلال صورت گرفته و اینجا در دحو الارض نتوانستیم روز قبل را عید بگیریم. اما مشکلی نداریم که در یازده ساعت قبل عید شروع شده باشد. یعنی عید فطر شروع شده باشد ولو در نصف النهار مبدأ نمیتوانیم عید را شروع کنیم.

**استاد:** الآن ساعت یک نصف النهار دحوالارض است. یک بعد از ظهر نصف النهار مبدأ است. میفرمایید یازده ساعت آن طرف دیدهاند. شب است یا روز است؟ یک ِنصف شب است. خب چطور میخواهند هلال را ببینند؟ مبانی را مخلوط نکنید.

**شاگرد۳**: از مسأله اهلال هلال خارج شدیم.

**استاد**: الآن مبنای ما این است که نصف النهار شخصی را میزان قرار بدهیم. شما دوباره برای آنها مبنای دیگری را میآورید.

**شاگرد۳**: مشکل رویت است؟

**استاد:** مشکل این است که شما میخواهی دو مبنا را تلفیق کنید. شما یک جایی را بیاوری و بگویی آنها هلال را با چشمشان میبینند، بعد شما میگویی نگیر! من تأکید میکنم جایی را بیاوری که طبق این نصف النهار شخصی متشرعه دارند میبینند ولی میگویی تو فردا نگیر.

**شاگرد**: با طولیت حل شد.

**استاد**: با طولیت بهصورت کلی حل کردیم. اما شخصیای جایی باشد که مختلف باشد، مهم است کجا باشد، باید بررسی بشود.

**شاگرد۳**: دیدنش موضوعیت پیدا میکند؟

**استاد**: نباید مبانی را مخلوط کنیم. اگر میگویی به ارتکاز متشرعه اهلال هلال شده، میگوییم خب صبر کنید تا فردای بعدی ها بشود. اگر این باشد که میگوییم صبر کنید. چرا؟ میگوییم خودتان نگاه کنید، یک شنبه کلی برای شما هست. اما یک وقتی است که برای آنها نمیتوانیم بگوییم. یعنی با ادله اثباتیه افقی در تنافی میشود. یعنی ادله اثباتی میگوید وقتی هلال را دیدی روزه بگیر. شما میگویی اهلال هلال که شده، برای آنها چه میگوییم؟! اگر با مبانی نصف النهار شخصی جلو برویم میگوییم شده باشند. ما میگوییم اگر گفتی این روز از شوال است، یک شنبه کل کره را تو بگیر. اگر نه، موردی شد که با آن تنافی پیدا میکند، اگر طبق ادله اثباتیه با آن نصف النهار شخصی تنافی میشود، آن انشاء طولی حاکم میشود و فعال میشود. ولی صحبت سر این است که ما پیدا کنیم که چنین چیزی کجا است.

**شاگرد:** قول مختار این شد که اگر قبل از زوال دیدیم، پس غروب دیشب به افق دحو الارض هست. از چهار قولی که علامه مجلسی فرمودند نظر حضرت عالی این شد که اگر قبل از زوال نصف النهار دحو الارض رویت شد ای اهلال شد، عید از دیشب شروع شده است.

**استاد:** این یک مبنا است. اگر قبل از زوال رویت شد، تقویم روز را روز اول شوال می‌گیرد. خب ماه از چه زمانی شروع شده؟ چهار گزینه هست. از غروب دیشب شروع شده، از نیمه شب دیشب شروع شده، از طلوع امروز شروع شده، از ظهر امروز شروع شده.

**شاگرد**: نظر حضرت عالی چیست؟

**استاد**: آن چه که عرض می‌کنم تا جایی که ضرورت بیرون و کلاس اقتضاء نکند از مشهور مستقر در فقه فاصله نمی‌گیریم. لذا مکرر عرض کردم که شب از دیشب شروع شده است. چون شروع از دیشب موافق سیره و ارتکاز و امضاء قطعی است؛ البته بدون ضرورت بحث کلاس ای خارج که مثلاً در قطب برویم. وقتی چنین ضرورتی ما را اجبار به فاصله گرفتن نکرد، فاصله نمی‌گیریم. چرا فاصله بگیریم؟!

**شاگرد**: لازمه فرمایش شما این است: حال اگر یک دقیقه بعد از زوال افتاد، مطابق ذهن ارتکاز شما ظاهراً باید از همان موقع شروع بشود.

**استاد:** پس دیشب شب سی ام شعبان است.

شاگرد: ما بعد از زوال دحو الارض دیدیم.

**استاد:** یعنی از دیشب شب سی ام می‌شود.

**شاگرد**: آن روایتی که می‌گفت وقتی ماه را دیدی بخوری، ارتکاز ذهنی شما این بود که روز از همان موقع شروع می‌شود. روایت اهل بطن النخله.

**استاد**: آن روایت مربوط به غروب بود. «ان اهل بطن النخله لما راوا الهلال قالوا قد دخل الشهر الحرام»؛ یعنی هلال را که دیدیم معنا ندارد بگوییم هنوز ماه قبلی است.

**شاگرد**: پس اگر بعد از زوال دیدیم، برچسب از غروب امروز می‌خورد.

**استاد**: بله، راه‌های مختلفی هست. بعداً نرم افزارش را هم خودتان بنویسید. ای بده‌دی به ابزارهایی که جدی آمده است. البته عجائب است؛ همه مطالب درست را به هم ریخته است. فردا می‌گویم. یکی تازگی برخورد کردم. خیلی عجیب است. خودش برای خودش دروغ می‌بافد و جواب می‌دهد. اگر اطلاعات کلی باشد، به هم می‌ریزد. مصحف اهل الصله را عرض می‌کنم. یک جایی رفتم و دیدم دارد توضیح می‌دهد. گفتم چه ربطی به اینها دارد!؟ بعد دیدم امضاء کاربرش هوش مصنوعی است که جواب می‌دهد. یک سایتی هست به نام «اجابة»، افراد سوالاتشان را مطرح می‌کنند. او خودش سؤالات را می‌خواند و با اطلاعاتی که دارد جواب می‌دهد. صله، اصحاب، مصحف را جمع کرده و گفته یعنی مصحفی باشد که طلا کاری شده باشد! اول هم متوجه نبودم این است. بعد نگاه کردم و دیدم جواب دهنده هایی است که همه چیز را به هم ریخته است. آقا گفتند کتابی را به ایشان نسبت داده که اصلاً ننوشته اند. خود شما برنامه‌ای بنویسید تا کل آفاق را با خصوصیاتش مشخص کند. مثلاً آمار گیری بکند که رویت هلال چطور صورت می‌گیرد.

**والحمد لله رب العالمین**

بازبینی #2
ایجاد شده 22 ژانویه 2026 13:10:58 توسط ... .
به روزرسانی شده 22 ژانویه 2026 13:32:41 توسط ... .